

Natuurtoets

Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

EDOK-RO

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -
beleid

Projectcode

Datum

Status

16-144

9 augustus 2016

Definitief

Auteur(s)

M.G. (Mark) Hoksberg

Eindredactie

M. (Martijn) Bunskoek

Opdrachtgever

EDOK-RO

Hoksberg, M.G. (2016). Quickscan natuurtoets zonnepanelenpark, Herfte. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 16-144. Ecogroen bv Zwolle.

© Ecogroen (2016)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Inhoud

Samenvatting	1
Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Algemene opzet onderzoek	3
2. Gebieden	5
2.1 Natuurbeschermingswet	5
2.2 Nationaal natuurnetwerk	5
2.3 Overige natuurgebieden	5
3. Flora- en Faunawet	6
3.1 Onderzoeksmethode	6
3.2 Flora	6
3.3 Vleermuizen	6
3.4 Grondgebonden zoogdieren	7
3.5 Broedvogels	8
3.6 Amfibieën	9
3.7 Vissen	10
3.8 Overige soortgroepen	10
4. Geraadpleegde bronnen	11
Bijlagen	
Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van EDOK RO heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen realisatie van een veld zonnepanelen langs het spoor bij Herfte.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In voorliggende rapportage is, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de toetsing aan de natuurwetgeving beschreven.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft gronden van een kwekerij, gelegen onder de kabels van twee hoogspanningsleidingen. De percelen worden begrensd door kavelslootjes, de Herfterwetering, beplanting en het spoor. Men wil op voormalige kwekerijgrond een veld zonnepanelen realiseren. De beoogde oppervlakte bedraagt ruim 7,5 hectare. De perceelstructuur en kavelsloten blijven ongewijzigd.

Beschermde gebieden

Er vinden geen werkzaamheden plaats in of met negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, beschermde Natuurmonumenten, Nationaal Natuurnetwerk (NNN; voorheen EHS) of natuur buiten het NNN. Het nemen van vervolgstappen is dan ook niet nodig vanuit het oogpunt van gebiedsbescherming en provinciaal NNN-beleid.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- In het plangebied zijn geen beschermde en bedreigde plantensoorten aangetroffen en deze worden op basis van het veldonderzoek en bekende verspreidingsgegevens ook niet verwacht;
- Er zijn geen bomen of gebouwen aanwezig met daarin potentieel geschikte vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel is mogelijk sprake van een vliegroute en foerageergebied van vleermuizen langs de spoordijk en/of de Herfterwetering. Aantasting van deze vliegroute is echter niet te verwachten, aangezien de beplanting en watergang gehandhaafd blijft en bovendien nauwelijks extra licht- en geluidsverstoring in de nachtelijke uren is te verwachten;
- De Herfterwetering die aan het plangebied grenst maakt deel uit van leefgebied van Otter (Ff-wet tabel 3). Er is in het plangebied echter geen sprake van verlies aan foerageergebied of verblijfplaatsen. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van andere zwaardere beschermde zoogdieren (zoals Bever, Waterspitsmuis en Eekhoorn) kunnen vaste

verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Wel zijn verspreid in het plangebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals Bosmuis, Egel, Huisspitsmuis, Mol, Rosse woelmuis en Veldmuis te verwachten;

- Broedvogels met jaarrond beschermde nestlocaties zoals Boomvalk, Buizerd of Sperwer zijn niet aangetroffen en/of te verwachten binnen de invloedsfeer van de activiteiten;
- In het plangebied zijn verder broedlocaties aangetroffen en/of te verwachten van Kleine plevier, Roodborsttapuit, Merel, Grasmus, Bosrietzanger, Tjiftjaf en Fitis. In de oevers van de watergangen verder nesten van Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen te verwachten;
- In de kavelsloten is voortplanting van laag beschermde, algemene amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker te verwachten. Overwintering van genoemde soorten wordt binnen het plangebied verwacht in de strooisellaag onder ruigte en onder worteldoek. Het voortplantingshabitat wordt als gevolg van de plannen niet aangetast. Wel gaat een deel van het overwinteringsbiotoop (worteldoek) verloren. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht;
- In de kavelsloten komen mogelijk de beschermde Kleine en Grote modderkruiper (respectievelijk Ff-wet tabel 2 en 3) voor in lage dichtheden. Andere beschermde soorten zijn niet te verwachten.
- Vaste verblijfplaatsen of voortplantingslocaties van beschermde reptielen en ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Mitigerende maatregelen en vervolgtraject

- Een vervolgtraject in het kader van de Natuurbeschermingswet en ten aanzien van NNN-beleid is niet aan de orde;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht. In geval van de overwinterende amfibieën wordt geadviseerd om in het kader van de wettelijke zorgplicht (zie bijlage 1) het bouwrijp maken te faseren. Door het worteldoek in de actieve periode van amfibieën (april-oktober) te verwijderen krijgen de dieren de kans om zichzelf in veiligheid te brengen;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door buiten de broedtijd te werken of de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor begin maart en na eind juli. Bij werkzaamheden in de broedtijd in de invloedsfeer van de plannen kan een broedvogelcheck door een deskundige uitkomst bieden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd (Wilde eend kan bijvoorbeeld nog tot september broedend aanwezig zijn), maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Zolang er niet in het water of oever gewerkt wordt is schade aan beschermde vissen niet aan de orde. Mocht dit toch noodzakelijk zijn, dan dient een nadere effectbeoordeling te worden uitgevoerd, mogelijk gevolgd door een ontheffingsaanvraag.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van EDOK RO heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen realisatie van een veld zonnepanelen langs het spoor bij Herfte (figuur 1.1).

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In voorliggende rapportage is, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de toetsing aan de natuurwetgeving beschreven. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied betreft gronden van een kwekerij, gelegen onder de kabels van twee hoogspanningsleidingen. Het perceel in de zuidwesthoek is momenteel in gebruik als maisakker. Het noordoostelijke gedeelte is niet in gebruik en afgedekt met worteldoek. De percelen worden begrensd door kavelslootjes en langs de zuidoostzijde door de Herfterwetering, een strook beplanting en het spoor.

Men wil op voormalige kwekerijgrond een veld zonnepanelen realiseren. De beoogde oppervlakte bedraagt ruim 7,5 hectare. De perceelstructuur en kavelsloten blijven ongewijzigd. De ontwikkeling is onderdeel van het project Buitengoed De Herfte.

1.3 Algemene opzet onderzoek

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op twee locatiebezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 5 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

Figuur 1.1: Het plangebied (binnen rode lijn). Ten zuiden van de plangrens liggen de Herfterwetering en het spoor.

2. Gebieden

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijn-gebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is Uiterwaarden Zwarte water en Vecht, gelegen op een afstand van circa 1,7 kilometer van het plangebied. Er zijn gezien de grote afstand, tussenliggende barrières en de aard van de ingreep geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van dit of andere Natura 2000-gebieden.

2.2 Nationaal natuurnetwerk

*Het **Nationaal Natuurnetwerk** (NNN, de voormalige Ecologische hoofdstructuur) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk moet helpen voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Beoordeeld dient te worden of ontwikkelingen effecten hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN.*

Uit de Atlas van Overijssel blijkt dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het NNN (bron: Provincie Overijssel, 2016). De begrenzing van het meest nabijgelegen gebied ligt op circa 1,7 kilometer afstand en komt overeen met die van eerder genoemd Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Het betreft uiterwaarden die zijn aangemerkt als 'bestaande natuur'. Omdat het NNN in Overijssel geen externe werking kent, is verdere toetsing niet aan de orde.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en het Nationaal natuurnetwerk bevinden zich ook natuurgebieden die zijn beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten het NNN. Zo is geen sprake van ganzenfoeragegebied of weidevogelgebied in het plangebied of directe omgeving. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Flora- en Faunawet

De Flora- en faunawet (Ffw) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken. Voor een toelichting op de Flora- en faunawet verwijzen we naar bijlage 1.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op drie locatiebezoeken op 13 en 15 april en 3 augustus 2016. Tijdens het eerste en derde veldbezoek is aandacht besteed aan alle beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Het tweede bezoek is gericht op het bemonsteren van de watergangen in en langs het plangebied. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

Op basis van het uitgevoerde veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2016) worden geen strikt beschermde plantensoorten van Flora- en faunawet tabel 2 of 3 verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen is dan ook niet aan de orde.

Op het terrein zijn verder algemene en niet beschermde plantensoorten aangetroffen als Gewone smeerwortel, Gewone rolklaver, Smalle weegbree, Pitrus, Scherpe boterbloem, Witte klaver, Witte winterpostelein, Kleine veldkers, Gewone spurrie, Rietgras, Riet, Gewoon sterrenkroos, Smalle waterpest en Grote lisdodde.

3.3 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 2.1 volgende pagina). Op de volgende pagina worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van

kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawet echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

Vanwege het ontbreken van bomen en/of gebouwen met geschikte holten en spleten worden geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen, zoals het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, is niet aan de orde.

Vliegroutes

De watergangen en de beplanting op de spoordijk vormen een logische vliegroute vanuit de bebouwing en bospercelen rond Herfte en mogelijke foerageergebieden langs de Nieuwe wetering en de Herfterwetering.

Aantasting van deze vliegroute is echter niet te verwachten, aangezien de beplanting en watergang gehandhaafd blijft en bovendien nauwelijks extra licht- en geluidsverstoring in de nachtelijke uren is te verwachten. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Foerageergebieden

Het plangebied vormt vermoedelijk geschikt foerageergebied voor soorten als Watervleermuis, Laatzvlieger, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone dwergvleermuis die in de omgeving bekend zijn (NDFF, 2016).

Als gevolg van de voorgenomen plannen worden geen onmisbare foerageergebieden aangetast. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde zoogdieren

Nabij het plangebied (duiker Herfterwetering onder N35) zijn in 2015 sporen van Otters (Ff-wet tabel 3) gevonden (NDFF, 2016). De Herfterwetering en Nieuwe wetering maken naar verwachting deel uit van het foerageergebied van de soort. Er gaat echter geen foerageergebied verloren en potentiële voortplantingslocaties (zie soortkader 2.2, volgende pagina) zijn in het plangebied niet aanwezig.

Kader 2.2 Otter

Overdag verblijven Otters in een dagrustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (riet), struwelen en bosschages, maar ook in holen. De dieren maken hierbij gebruik van boomstronken en wortelstelsels, oude hopen van bijvoorbeeld Muskusrat of Konijn, constructies van takken en modder gemaakt door Bever, nissen onder bruggen of betonpijpen. De plek kan per dag verschillen en van een vaste rust- of verblijfplaats is zodoende geen sprake. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (zoogdiervereniging.nl).

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van andere zwaardere beschermde zoogdieren (zoals Bever, Waterspitsmuis en Eekhoorn) kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Ook is geen sprake van verstoring/aantasting van belangrijke foerageergebieden.

Laag beschermde zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals Egel, Haas, Konijn, Huispitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Bosmuis, Veldmuis, Aardmuis en Rosse woelmuis (Ff-wet tabel 1). Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.5 Broedvogels

Aangezien voorliggend onderzoek een verkenning betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn. In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 2.3).

Kader 2.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke onmisbare foerageergebieden zijn niet in het plangebied aangetroffen. Er zijn geen oude kraaiennesten in de hoogspanningsmasten of bomen aanwezig die als nest kunnen dienen voor Boomvalk, Buizerd of Sperwer. Vervolgstappen voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

In het plangebied is (op open grond) naar verwachting een nest van Kleine plevier aanwezig aangezien twee exemplaren broedverdacht gedrag vertonen. In de ruige vegetatie tussen spoordijk en waterreservoir is een territorium van Roodborsttapuit vastgesteld. In de bosschages en ruigten in slootkant en spoordijk is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Grasmus, Bosrietzanger, Tjiftjaf en Fitis. In de oevers van de watergangen zijn verder nesten van Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen te verwachten.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen, maar Wilde eend broedt van begin maart tot in september. Voor potentieel versturende werkzaamheden in de broedperiode kan een broedvogelcheck door een deskundige uitkomst bieden.

3.6 Amfibieën

In de sloten en het regenwaterreservoir zijn veel Kleine watersalamanders (Ff-wet tabel 1) waargenomen. Het reservoir (geen onderdeel van het plangebied) is wegens het ontbreken van roofvis een optimaal voortplantingshabitat waar naar schatting vele honderden tot meer dan duizend exemplaren voortplanten. Daarnaast zijn in de sloten nog andere algemene en laag beschermde amfibieën voortplantend te verwachten, zoals Gewone pad, Bruine kikker en Bastaardkikker.

Alle genoemde en laag beschermde (Ff-wet tabel 1) amfibieën (Kleine watersalamander, Bruine kikker, Bastaardkikker en Gewone pad) gebruiken het plangebied naar verwachting als overwinteringslocatie. Geschikte locaties bevinden zich in de waterbodem, onder dekzeilen/worteldoek van de kwekerij, in de strooisellaag van oevers, ruigte en spoordijk en in holen van knaagdieren.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het plangebied (NDFF, 2016). Bij de realisatie van de plannen kunnen wel exemplaren en verblijfplaatsen van genoemde laag beschermde amfibieënsoorten verloren gaan. Voor deze tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is. Uit oogpunt van de wettelijke zorgplicht (zie bijlage 1 voor een toelichting) wordt echter geadviseerd om bij het bouwrijp maken de dekzeilen/worteldoeken in de actieve periode van amfibieën (april-oktober) te verwijderen. De dieren kunnen dan vluchten voor de werkzaamheden. In de overwinteringsperiode zijn ze immobiel en daardoor zeer kwetsbaar.

3.7 Vissen

In de sloten zijn tijdens een intensieve visbemonstering op 15 april 2016 geen beschermde vissen aangetroffen. Er werden alleen de niet beschermde Tiendoornige stekelbaars en Marmergrondel aangetroffen. In hetzelfde peilvak aan de overzijde van het spoor heeft Ecogroen op 9 april jongstleden Grote modderkruiper (Ff-wet tabel 3) aangetroffen. In 2013 is ook de Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) algemeen aangetroffen in sloten in de nabije omgeving, waaronder de Herfterwetering die aan het plangebied grenst (Heinen & Van der Sluis, 2014). Naar verwachting kunnen beide soorten zodoende toch in lage dichtheden aangetroffen worden in de sloten in het plangebied.

Aangezien er niet in het water gewerkt wordt is schade niet aan de orde. Wanneer er toch werkzaamheden in water en/of oever nodig blijken te zijn dan is het noodzakelijk om een nadere effectbeoordeling uit te voeren. Voor de strikt beschermde Grote modderkruiper geldt een ontheffingsplicht onder de Ff-wet.

3.8 Overige soortgroepen

In het plangebied zijn geen beschermde reptielen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten. Vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen. Vervolgstappen voor de overige soortgroepen zijn dan ook niet aan de orde.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Heinen, M.A. & M. van der Sluis (2014). Quickscan natuurtoets aanpassing spoor Zwolle-Herfte. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 14-175. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Kessel, N. van & J. Kranenburg (2012). Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum. NDFF (2015). Nationale Databank Flora en Fauna

Creemers, R. & J. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna deel 9. Naturalis/EIS, Leiden.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Sluis, M. van der (2014). Faunaonderzoek Zwolle en De Horte 2012-2013. Inventarisatie van zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Rapport 11-430. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Internet

NDFF (Database met verzamelde verspreidingsinformatie voor abonnees, 2016)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Atlas van Overijssel

synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx (Natura 2000- en EHS-viewer)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.